

מאמר שבועי בדרכי עבודת ד' ועניני הזמן

מפי מרן פוסק הדור

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

פרשת וארא תשפ"ב

דרכם של האכזריים להתעטף במעטה דך ורחמני

כוונת כל הניסים והנפלאות שעשה הקב"ה במצרים

"כי תועבת מצרים נזבח לה' אלוקינו" (ח, כ"ב)

והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך" (ז, ט"ו).

מבואר כאן שהשה היה אלוהיהם של המצריים. ובטעם הדבר שהמצריים בחרו דווקא בשה לעשותו לאלוהיהם, ביארו המפרשים (רמב"ן, חזקוני, כלי יקר, ועוד) שעבדו לטלה כי זה היה המזל שלהם.

צריך ביאור מדוע תלה הכתוב את לקיחת המטה במעשה שאירע בו בעבר שנהפך לנחש.

אכן נראה לפרש בזה עוד, שהשה הוא דבר רך וחלוש (וכעין שאמרו ויק"ר ד, ו) שהשה שלוקה באחד מאבריו כל אבריו מרגישים), ולכן הם עשאוהו לאלוהיהם כדי להפוך את השה לדגל שיטתם ולהראות בכך שהם רחמנים ומגינים על חלשים כשה, ותחת מעטה זה של אנשים מיוחדים הדואגים לכבוד ולרומם אפילו בעלי חיים פשוטים, הם התאכזרו לישראל ושחטו את בניהם והעבידום בעבודת פרח.

ונראה לפרש שנאמר בזה גילוי בטעם כל האותות והמופתים שנעשו על ידי המטה, שאין הכוונה בהם לנקמה בעלמא במצרים, אלא עיקר הכוונה בכל המכות הוא לקדש שם שמים, וכדכתיב אח"כ בפרשה (ח, י"ח) "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" ופרש"י "אע"פ ששכינתי בשמים גזרתי מתקיימת בתחתונים". וזהו שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה "ואת המטה אשר נהפך לנחש", והיינו את המטה שנהפך לנחש לעיני פרעה, אשר לא היה בהפיכתו לנחש שום נקמה בפרעה אלא כל תכלית הדבר היה רק לקדש שם שמים ולהראות את שליטת הבורא ית"ש בבריאה, את המטה ההוא יקח בידו - וימשיך להשתמש בו באופן זה והיינו לקדש שם שמים.

דברים שנאמרו על מצבינו בעת הזאת

ולהסכים שיילכו לצבא שהוא מקום קלקול ברוחניות.

הן אמנם עיקר דרישת היהדות החרדית מול הרשויות במשך השנים היה כלפי מי "שתורתו אומנותו", אך מעולם לא התירו לומר להם שמסכימים לגייס את שאר החרדים, אלא רק קידשו את עיקר המלחמה על תורתו אומנותו, אבל ח"ו מעולם לא אמרו שמסכימים לוותר על כל מי שאין תורתו אומנותו, שהדבר ידוע שהצבא הוא מקום סכנה גדולה ברוחניות בג' עבירות חמורות, ומתחנכים שם בדרך של כפירה, וכמו שאמר הרשע ב.ג. שר"י, "הצבא שלנו נועד כדי להעביר את המתגייסים בכור ההיתוך הישראלי, ולחנכם לסמוך אך ורק על גבורתם, כדי שיפרקו עול ויעזבו את דרך האבות", עפרא לפומיה.

ובזמנו שמעתי מפי הגאון הצדיק האמיתי רבי שמואל יוסף רבינוב זצ"ל (תלמיד מובהק של "חפץ חיים" הקדוש, ושימש כמגיד שיעור בקלויז של הגר"א בוילנא, ולאחר כן שימש ברבנות בהמבורג, באנטוורפן ובלונדון), שאין לתבוע את פטור בני הישיבות רק כסטודנטים שמקבלים פטור משום שיש להם זכות שלא יופרעו מלימודם, אלא עלינו להכריז את האמת בגלוי ולומר להם בתקיפות - שהגיוס לצבא פוגע בכל קיום הדת שלנו, ואנו רואים בזה מלחמה כנגד כל עיקר קיום דת ישראל, ואז כשם שהם פוטרים את החרדים, אבל כל זמן שדורשים רק לגייסם, כך גם לא יפעלו לגייס את ציבור החרדים, אבל כל זמן שדורשים רק זכות "דיחוי כסטודנט", הם יחציפו פניהם אלינו לדון איתנו עד כמה לפטור. והוסיף עוד, שאם נלך עם האמת בגלוי, הרי הקב"ה שמידתו אמת, ילך אתנו, אבל אם אנחנו נלך עם השקר והיינו שהשתדלותנו להצלתנו מהגזירה תהא בדרך שקר ולא נאמר לשלטון את האמת הידוע לנו שזהו מלחמת דת, אז חלילה אף הקב"ה יתנהג עמנו בשקר רח"ל ולא יצילנו מהגזירה.

ובאמת כאשר נגיע לעולם האמת, לא נוכל לדעת מי נחשב לקב"ה שם יותר, שלפעמים דווקא הבעל הבית העובד לפרנסתו אך מוסר נפשו לקבוע עיתים לתורה, נחשב לפני הקב"ה יותר מבחור ישיבה שמזלזל בחובתו ללימוד התורה, וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב י"ב ע"ב) "עולם הפוך ראיתי, עליונים למטה ותחתונים למעלה", ושמעתי מפי הגרא"א דסלר זצ"ל לפרש בכוונת מאמר חז"ל, שבעוה"ז מעריכים את האדם רק לפי הכשרונות, אבל בעולם הבא מעריכים את האדם רק לפי "מסירות נפשו" לקיום חובתו בתורה ובמצוות, ולכן העליונים כאן שהתפרסמו מחמת הצלחותיהם יהיו תחתונים למטה אם לא מסרו נפשם לקיום חובתם בתורה ובמצוות כראוי.

וסוף דבר, חובתנו לשמור גם על "בעלי בתים" שומרי תורה ומצוות שלא יילכו לצבא, ואסור ח"ו לסחור בהם ולוותר עליהם למען שמירת בני תורה, שקיימינו תלוי אף בתורתם ובתפילתם, ומצווה רבה להודיע הדבר ברבים, ובזה יתגדל ויתקדש שמייה רבא שידעו שתורתנו הקדושה אמת ואי אפשר לשנותה, ויה"ר שנזכה לראות בקרוב בהתגלות כבוד השכינה במהרה בימינו אמן.

"וידעתם כי אני ה' אלוקיכם, והבאתי אתכם אל הארץ" (ו, ז-ח).

הקדימה תורה "וידעתם כי אני ה' אלוקיכם" ל"הבאתי אתכם אל הארץ", ורמז יש בדבר, שהאמונה בקב"ה היא תנאי מוקדם לכניסה לארץ ישראל, ולכן נאמר תחילה "וידעתם כי אני ה' אלוקיכם", ורק אז "והבאתי אתכם אל הארץ", אבל בלא האמונה בה' וקבלת עול מלכותו, איננו זוכים לבוא לארץ ישראל.

וכן מבואר גם בתהלים (קה, מג-מה) "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאימים יירשו, בעבור ישמרו חקיו ותורתיו יצדקו", והרי שכל מה שנתן לנו הקב"ה את ארץ ישראל זהו רק כדי שנשמור בה את חוקיו וננצור את תורתו, אבל בלא זה אין לנו זכות לשבת בארץ ישראל.

ונמצא א"כ שהפושעים שבאו כאן לארץ ישראל, אין להם זכות כלל לשבת בארץ ישראל, והם גם לא זכו מעולם לטעום את קדושת ארץ ישראל, שלזה זוכים רק על ידי קיום המצוות.

ובעוה"ר בדור האחרון, עינם של הרשעים צרה בבני תורה, ומחוקקים חוקים שונים לעקור אותם מצבא ה' לצבא שלהם, ולו חכמו ישכילו שאדרבה, בגיוס בני הישיבות אינם מוסיפים הגנה ליושבי ארץ הקודש, אלא אדרבה מפקיעים את זכותם לשבת בארץ הקודש, שכל זכותינו לשבת כאן הוא רק מתוך שמירת התורה וקיום המצוות.

ובד בכד, יש לרומם את רוחם של בני הישיבות שיכירו בגודל מעלתם במה שזכו להיות מגויסים לצבא ה' וללמוד תורת ה', שכל העולם כולו עומד בזכות לימודם, ורק בזכותם יש לנו קיום בארץ הקודש, ובלא זה לא היה לנו זכות ואפשרות לשבת כאן בארץ הקודש, וכי כל בן תורה שעוזב את צבא ה' והולך לצבא שלהם, הרי הוא "עריק" ו"משתמט" מתפקידו ובוגד בצבא האמיתי שהוא צבא ה'.

ופה מקום איתנו למחות ולעורר, על מה שפורסם לאחרונה בשם אחד מראשי הנציגים החרדים "שאינן לחרדים התנגדות שיהא חיוב גיוס על החרדים, ובתנאי שיפטרו את מי שתורתו אומנותו מגיוס", ויש למחות בכל תוקף כנגד הדברים שזהו נגד דין תורה, כי אף שבוודאי מוטל על כל אב לחנך את בניו שיהיו תלמידי חכמים גדולים שתורתם אומנותם, מ"מ מי שלא זכה להיות בן תורה שתורתו אומנותו, הרי הוא ג"כ יקר וחביב מאוד אצל הקב"ה, וח"ו להפקיר דמם של ציבור החרדים העובדים לפרנסתם, ולהקריבם לגיוס לצבא בעבור שמירת בני הישיבות.

ובתוספתא בתרומות (פ"ז ה"כ) איתא "סיעה של בני אדם שאמרו להם גוים תנו לנו אחד מכם ונהרגוהו, ואם לאו הרי אנו הורגין את כולכם, יהרגו כולן ואל ימסרו להן נפש אחת מישראל", ע"כ. והרי מבואר שאסור לנו למסור איש אחד למיתה כדי להציל את כולם, ואם במיתה גשמית אמרו כן, הרי בוודאי כן הוא גם במיתה רוחנית שאסור לנו להתפשר ולהסכים למסירת חלקים מעם ישראל למיתה רוחנית כדי להציל אחרים, וח"ו לעשות סחורה

נתרם ע"י הקדש אהל עזרא ושרה
לע"נ הרב יחזקאל עזרא בן עבדי וג'חלה זצ"ל
והרבנית שרה לולו אצלן ע"ה

נדבת ידידינו ממקורבי מרן רבינו שליט"א, הרב שלמה מאליק שליט"א
לרגל נישואי בתו שתחי' עב"ג החתן המופלג אליהו מרדכי זלסקו הי"ו
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל דורות ישרים ומבורכים בבניין עדי עד

על עם ישראל אלא היו רוצים לסקול אותם באבנים, והרי לנו מהו גודל הזיוק וההשחתה, שמצד אחד עשו עצמם כצדיקים מצילי בהמות, אבל בשם שיטת "רחמנות" זו גופא, התאכזרו על עם ישראל.

וכן ראינו בדור האחרון אצל הנאצים ימ"ש, שהגרמנים נשאו את דגל התרבות, והגדילו לעשות עסק מ"צער בעלי חיים" כדי להוכיח כמה רחמנים הם, ובכמה מקומות אף ניהלו מלחמה נגד השחיטה היהודית בטענה שהשחיטה היא 'צער בעלי חיים' ויש בה מידת אכזריות, אך לבסוף הוברר לעין כל כמה אכזריים הם, וכי כל מלחמתם למען צער בעלי חיים היא רק כסות עיניים לכסות בו את אכזריותם, וכפי שנתגלה לעין כל כשעינו והרעיבו מיליוני יהודים אנשים נשים וטף רח"ל, ולאחר מכן הובילו אותם כצאן לטבח לתוך תאי הגזים, הי"ד.

ובאמת גם בזמנינו אנו רואים כן אצל הפושעים ראשי השלטון בארץ ישראל, שמצד אחד הם נזעקים נגד צער לכלבים וחתולים, ולאחרונה הקציבו למעלה מעשרה מיליון שקלים עבור חתולי רחוב כדי להראות עצמם שהם בעלי רחמנות, אבל עם זאת גוזרים גזירות להרעוב את ילדי החרדים, ובאותו זמן ממש הם מתהדרים במידת הרחמנות שלהם כביכול לגבי בהמות ובעלי חיים שונים.

במעלת וחובת אמירת מאה ברכות בכוונה

"הירא את דבר ה'", (ט, כ').

דע שאמירת מאה ברכות היא סגולה נפלאה להשיג יראת שמים, ודבר זה מפורש במה שדרשו חז"ל על הפסוק (דברים י"ב זב) "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך", ודרשו חז"ל (מנחות מ"ג ע"ב) "אל תקרי 'מה' אלא 'מאה', מכאן שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום", ומשמע מזה שהדרך לבוא ליראת שמים הוא על ידי אמירת מאה ברכות.

והביאור בזה הוא, שהרי תכלית מאה ברכות בכל יום הוא לומר במשך היום מאה פעמים "ברוך אתה ה' אלוקינו", וכשאדם מברך כן מאה פעמים ביום, ובכל פעם הוא מכוון את שם ה' "אדון הכל" ושם אלוקים "תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם", הרי אינו מסיח דעת מהקב"ה, וזוכר בכל צעד ושעל שהקב"ה הוא אלוקינו שמנהיג אותנו וכל מעשינו תלויים בו, וכן מפורש ברמב"ם (פ"א מהלכות ברכות ה"ג) שכתב וז"ל "וברכות רבות תקנו חכמים דרך שבח והודיה ודרך בקשה כדי לזכור את הבורא תמיד", והרי מבואר בדברי הרמב"ם שתכלית תקנת מאה ברכות הוא "כדי לזכור את הבורא תמיד" - ולהשיג בזה יראת שמים.

בימים אלו - ימי השובבי"ם, מקובל מתלמידי הקדוש האריז"ל להיזהר מאוד

גודל השכר שמשלם הקב"ה על כל דיבור או מחשבה של מצווה

"חטאתי הפעם ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", (ט, כ"ז).

במדרש איתא (מכילתא דרבי ישמעאל פרשת בשלח, ובפסיקתא זוטרותא שם) "הפה שאמר מי ה' אשר אשמע בקולו, הוא הפה שאמר ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים. ומה שכר נטלו על כך ניתן להם מקום קבורה שנאמר תבלעמו ארץ, ע"כ.

ומבואר בזה מהו גודל השכר בעבור מה שפרעה הרשע אמר פעם אחת "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", שבעבור זה זכו כל עמו לקבורה לאחר שמתו בים סוף. ועי' בשכ"ל טוב פרשת בשלח שמבואר עניין שכר קבורתם בהרחבה, שהים פלט אותם ליבשה, והיבשה בלעה אותם כדי שלא יבאישו גופותיהם על הארץ.

וזוהו לימוד לדין עד כמה אפשר לזכות בכל רגע אפילו על ידי דיבור או הרהור, ובפרט בימי השובבי"ם שהם ימי תשובה עלינו לידע כי אין לדלזל ח"ו בהרהור קל של תשובה, כי אין דבר נעלם לפני כסא כבודו ית"ש, ועל הכל משלם הקב"ה שכר טוב לאין שיעור וגבול, וכמבואר כאן שאפילו על דיבור אחד של גוי רשע, שילם הקב"ה שכר עצום שזכו כל המצריים לקבורה.

דברים שנאמרו בסוף ה"שיעור כללי" השבוע בעקבות השריפה שפרצה באחד מבנייני הישיבה הקדושה

הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת, ושמעתי שיש 'מכה' אצל בני הישיבות, שבחורים מעשנים סיגריות בערב שבת עד קרוב לשקיעת החמה בכניסת השבת ממש, וזהו חילול שבת ממש, וגם הוא זילותא גדולה בכל קדושת השבת שעד הרגע האחרון כביכול מנצלים למה שאסור בשבת, וזהו היפך ממש ההנהגה הראויה שיש "לישב ולצפות" לשבת מלכתא וכמבואר ברמב"ם.

וכבר כתב המשנה ברורה (סי' רס"א ס"ק כ"ג) "ומי שמחמיר על עצמו ופורש עצמו ממלאכה חצי שעה או עכ"פ שליש שעה קודם שקיעה אשרי לו", [וכל זה מלבד מה שעצם הדבר לעשן סיגריות אינו פשוט עפ"י הלכה אפילו באמצע שבוע, כיון שמזיק בכך לבריאותו. (עי' תשובות והנהגות ח"ג סי' שני"ד)],

עוד יש לעורר ליזהר בקיום הלכות שבת, ובמיוחד בדיני אמירה לעכו"ם שהוא שבות, שיש חושבים שזוהו הפקרות וכאילו הותר לכל אחד לומר לגוי לעשות עבורו מלאכה, אך יש לידע שלא התירוהו חכמים אלא במקום מצוה או כפי הגדרים שקבעו חז"ל, וצריך לידע את הדינים וליזהר.

ויש לראות בשריפה כאזהרה משמים שהשריפה נמצאת במקום קרוב אלינו, ועל כן עלינו להתעורר ולהתחזק בתורה וביראת שמים, וללמוד את התורה הקדושה מתוך יראת שמים כדבעי.

וב"ה עכשיו גמרנו ללמוד מתחילת מסכת בבא מציעא עד הסוגיא דתקפו כהן, והזמן גרמא לחזור על מה שלמדו, ואקווה שבשבוע הבעל"ט כאשר נתחיל הסוגיא דתקפו כהן שהיא סוגי' עמוקה ורחבה עד מאוד, יהא התעוררות גדולה בישיבה וירגישו כמו "תחילת זמן", וכמו "עשרת ימי תשובה", ומי שיזכה ללמוד סוגי' זו בעמל ויגיעה ובהבנה הרי יהא בידו רכוש רב ממש. וכשם שהקב"ה הציל אותנו ולא אירע שום נזק לבני הישיבה לא בגופם ולא בממונם, כך גם הקב"ה יעזור לנו לסייעתא דשמיא בלימוד התורה.

עוד יש לעורר אודות חילול שבת, שהלא כבר אמרו חז"ל (שבת קי"ט ע"ב) "אין

לע"נ הגאון רבי יחיאל יעקב ב"ר משה וינברג ז"ל בעל ה"שרידי אש", נלב"ע ד' שבט, תנ.צ.ב.ה.

נדבת תלמידו ומעתיק שמועתו של הגאון בעל ה"שרידי אש", שזכה להוציא מחדש את שו"ת "שרידי אש" ב' חלקים, ולהו"ל חידושי בעל "שרידי אש" על הש"ס ג' חלקים עם פירוש נרחב "גחלי אש", כאשר לקראת הופעת חלק ג' זכה להתעטר במכתב ברכה ממרן רבינו שליט"א ה"ה ידידו רבי **אברהם אבא וינגורט** שליט"א, אשר השרידי אש קירבו במיוחד מקטנותו ופתח לפניו מאוצרות תורתו, וראה בו כהמשך ששולתא דדהבא של אביו - ה"ה **הגאון רבי שאול וינגורט** זצ"ל שהביא את רבו ה"שרידי אש" למונטרי בשוויץ לאחר המלחמה, (אלא שלדאבון לב נהרג הגאון רבי שאול זצ"ל באופן טראגי ה"י כמה חודשים לאחר שהביא את רבו למונטרי), ת.נ.צ.ב.ה.

נדבת **הגאון רבי משה דוויק שליט"א**

רב דקהל שערי תפילה - איטונטאן ניו דז'רסי לעילוי נשמת זקנו רבי מרדכי בן שרה, נלב"ע ה' שבט, ת.נ.צ.ב.ה.